

مدیریت دانش

آموزه‌هایی از مهندسی دانش

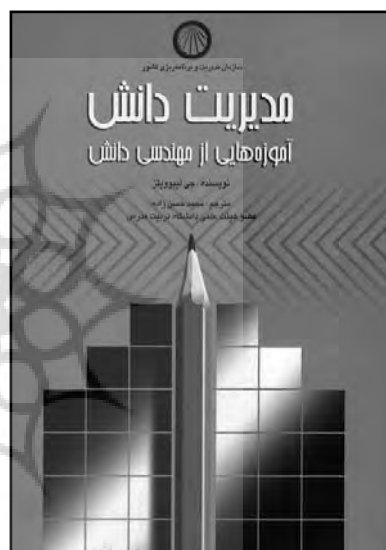
■ علیرضا رستمی گومه

کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی

مدیریت و برنامه‌ریزی چاپ شد و با توجه به استقبال علاقه‌مندان و شمارگان اندک مجدداً در سال ۱۳۸۸ و با تیراژ ۱۰۰۰ نسخه توسط نشر کتابدار چاپ شد. هیچ تغییری در چاپ دوم اعمال نشد. البته کیفیت نمودارها و تصاویر بهتر از چاپ اول است که ظاهراً بعضی از آنها توسط مترجم بازسازی شده‌اند.

معرفی نویسنده

جی لیوویتز^۱ از نویسندگان فعال در حوزه مدیریت دانش است و در این زمینه کتاب‌هایی دارد که مدیریت دانش را نه صرفاً در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی بلکه در کنار حوزه‌های دیگری از دانش، نظیر مهندسی دانش و ... مورد بحث قرار داده است. گرچه این امر می‌تواند حاصل مسئولیت‌ها و پست‌های متفاوتی باشد که برعهده داشته یا دارد، نمی‌توان ادعا کرد تمام آثار میان رشته‌ای وی عاری از نقص و عیب است.

■ لیوویتز، جی. مدیریت دانش: آموزه‌هایی از مهندسی دانش.

ترجمه محمد حسن زاده. تهران: کتابدار، ۱۳۸۸.

شابک ۷-۲۱-۵۴۸۹-۶۰۰-۹۷۸

معرفی کتاب

کتاب «مدیریت دانش: آموزه‌هایی از مهندسی دانش» ده فصل و چهار ضمیمه دارد. نویسنده در فصل اول می‌خواهد مدیریت دانش و مهندسی دانش را با هم معرفی کند و همپوشانی آنها را نشان دهد، اما در این مورد و دلایل آن هیچ سخنی به میان نیاورده و خواننده را برای آگاهی بیشتر در این زمینه به فصل‌های بعد ارجاع می‌دهد.

فصل دوم با عنوان «ترسیم نقشه دانش و گردآوری دانش» به چگونگی ترسیم نقشه دانش در سازمان می‌پردازد که از اجزای اساسی مدیریت دانش است. تأثیر مهندسی دانش در ترسیم نقشه و گردآوری دانش به زبانی ساده و سلیس بیان شده است، با یک‌بار مطالعه می‌توان مقصود نویسنده را از این مفهوم دریافت.

موضوع فصل سوم رده‌بندی است که با بیانی متفاوت از فصل پیشین دارد. تفهیم این موضوع بی‌تردید نیازمند توضیح بیشتری بوده که نویسنده شاید به دلیل اجتناب از اطاله کلام وارد آن نشده است.

فصل چهارم کتاب چرخه حیات مدیریت دانش و مهندسی دانش را در کنار دیدگاه صاحب‌نظران این حوزه (نظیر بکمن^۲،

مهندسی دانش در دهه ۱۹۶۰ و مدیریت دانش در دهه ۱۹۷۰ مطرح شده و ظهور یافتند. همزمانی این دو و تأثیر بسزای مهندسی دانش در ایجاد و گسترش مدیریت دانش بر همه روشن است. هوش مصنوعی و تمرکز بر برنامه‌های رایانه‌ای حاصل مهندسی دانش است، این مهندسی به سازماندهی دانش و مدیریت آن کمک فراوانی کرده و موجب تحقق فرآیندهای نظام‌مند جست‌وجو، انتخاب، سازماندهی، پالایش، نمایش، و انتقال دانش در محیط می‌شود.

مدیریت دانش به ایجاد و اداره دانش جدید تأکید می‌کند، اطلاعات مورد نیاز فرد را فراهم می‌کند و شامل کارکردهای اکتساب، تلفیق، توزیع، کاربرد، و خلاقیت دانش است. با توجه به گسترش سریع و روزافزون فناوری اطلاعات در عرصه اطلاع‌رسانی، بهره‌گیری از آن اجتناب‌ناپذیر شده و ما مهندسی دانش (استفاده از ابزارهای مهندسی دانش یا همان فناوری‌های نوین) را در مدیریت دانش بکار می‌بریم.

این اثر نخستین بار در سال ۱۳۸۴ از سوی سازمان

**اثر حاضر با وجود
اختصار، راهنما و
راهگشای مناسبی
درباره کاربرد مهندسی
دانش در مدیریت
دانش است و حوزه‌ای
جدید در مدیریت
دانش، پیش روی
محققان قرار می‌دهد**

نتیجه‌گیری کلی

اثر حاضر با وجود اختصار، راهنما و راهگشای مناسبی درباره کاربرد مهندسی دانش در مدیریت دانش است و حوزه‌ای جدید در مدیریت دانش، پیش روی محققان قرار می‌دهد. به نظر می‌رسد جز تعداد اندکی آثار منتشره در حوزه مدیریت دانش، در ایران توجه چندانی به این موضوع نشده است. مترجم این اثر از جمله معدود محققانی است که ریشه‌ای به موضوع مدیریت دانش و فعالیت در زمینه ترسیم نقشه علمی کشور پرداخته است. مطالعه آثار تألیفی و ترجمه‌های دیگر وی در حوزه مدیریت دانش توصیه می‌شود. ایراد اساسی اثر حاضر، تعریف ناقص آموزه‌های مهندسی دانش در مدیریت دانش است که حاصل اغماض نویسنده است، اختصار در حدی است که خواننده به راحتی متوجه حجم اندک مطالب بعضی از فصل‌ها می‌شود. در مورد پیوست‌ها عکس این حالت است؛ یک موضوع خاص را مفصل تشریح کرده و گاه امکان تجربه عملی و عینی را در محیطی مشابه برای خواننده فراهم می‌آورند.

پی‌نوشت‌ها

1. Jay Liebowitz
2. T. Beckman
3. M. Marquardt
4. C. Holsapple & K. Joshi
5. C. O'Dell
6. R. Ruggles
7. Dataware Technologies

مارکوارت^۳، هولسآپل و یوشی^۴، اودل^۵، راکلز^۶ و دیتاور^۷ تشریح می‌کند. همچنین مفاهیم اطلاعاتی سودمندی نظیر مدل‌سازی، بازرسی دانش، و بازرگری و انتقال دانش معرفی می‌شود.

فصل پنجم به بررسی کوتاه و اجمالی نظام‌های هوشمند در مدیریت دانش پرداخته است و با ارائه مطالعه موردی سعی شده کاربرد نظام‌های هوشمند را در مدیریت دانش بهتر ترسیم کند. چندعاملی‌ها و نقش آنها در مدیریت دانش مبحث مختصر فصل ششم است که به دو نمونه از کاربرد آنها اشاره و بر تأثیرشان در بهبود وضعیت اشتراک و جست‌وجوی دانش و مدیریت آن تأکید شده است. برای درک موضوع خواننده باید به منابع آخر همین فصل مراجعه کند. فصل هفتم به موضوع ایجاد دانش با استفاده از هوش مصنوعی و شبکه‌های عصبی اشاره دارد. مبنای نظری هر چند مختصر و مطالعات انجام گرفته در این زمینه، باعث فهم بیشتر مطلب و راهنمایی و ارجاع خواننده به منابع بیشتر می‌گردد. فصل هشتم به مهم‌ترین عوامل زیرساختی در مدیریت دانش یعنی «منابع انسانی» و «فرآیند» می‌پردازد، بر اشتراک دانش تأکید می‌کند و بهره‌گیری از هوش مصنوعی را برای کمک به فرآیند اشتراک دانش لازم می‌داند.

در فصل نهم اجرای عملی راهبردهای مدیریت دانش و ابزار ارزیابی آن معرفی شده است که نویسنده می‌توانست با معرفی موارد متعدد خواننده را به یک ابزار خاص (expert choice) محدود نکند.

در فصل دهم به اهمیت نظام‌های خبره و بکارگیری فناوری این نظام‌ها در مدیریت دانش اشاره شده است که جایگاه آن در فصل دوم کتاب و حتی ادغام با فصل اول شایسته‌تر بود، زیرا مفهوم بکارگیری هوش مصنوعی در مدیریت دانش و همچنین مفهوم کمک و بکارگیری مهندسی دانش در مدیریت دانش برای خواننده بهتر تفهیم می‌شد.

کتاب چهار پیوست دارد که بنا به اظهار مترجم، پیوست چهارم به دلیل پرداختن به مسائل فنی ترجمه نشده است. استفاده از این پیوست‌ها در موارد مشابه برای محققان مفید و مناسب است و راهنمایی مناسب برای اجرای مهندسی دانش در مدیریت دانش است.

درباره ترجمه

مترجم اثر دکتر محمد حسن‌زاده عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس است. سلاست و سادگی کلام نویسنده به خوبی منتقل شده است. انتقال مفهوم و تسلط به زبان مقصد که از عوامل مؤثر در ترجمه است به خوبی در قلم و نگارش مترجم مشهود و توسط وی رعایت شده است، همچنین مسائل مربوط به چاپ (نظیر قلم، صفحه‌آرایی، وضوح نمودارها و تصاویر) به خوبی رعایت شده، حتی بعضی موارد (نظیر تصاویر صفحات وب) بهتر از کتاب اصلی است. سوای پیش‌گفتار مترجم که اطلاعات مفیدی در مورد مدیریت دانش ارائه می‌کند، چیدمان بقیه مطالب کتاب بر مبنای اثر اصلی بوده و هیچ چیز (به‌استثناء پیوست چهارم) حذف نشده است.